

ZASADY ORGANIZACJI WYCIECZEK I IMPREZ KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNYCH DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28.11.2001r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U nr 135 z 2001r)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U nr 6 z 2003r)

§1

1. Działalność krajoznawczo-turystyczna stanowi integralną część procesu dydaktyczno-wychowawczego Zespołu.
2. Szkoły mogą prowadzić różnorodne formy działalności w zakresie krajoznawstwa i turystyki.
3. W prowadzeniu tej działalności szkoły mogą współdziałać ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami, których przedmiotem działalności jest krajoznawstwo i turystyka.

§2.

CELE ORGANIZACJI WYCIECZEK W DZIAŁALNOŚCI KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNEJ

1. Działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki oraz organizacji wycieczek przez Zespół powinna służyć następującym celom:
  - 1) poszerzeniu wiedzy zdobywanej w czasie zajęć lekcyjnych i praktycznej nauki zawodu, rozwijaniu aktywności poznawczej oraz zainteresowań różnymi dziedzinami życia,
  - 2) poznawaniu kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii,
  - 3) poszerzaniu wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego,
  - 4) wspomaganii rodziny i szkoły w procesie wychowania
  - 5) upowszechnianiu wśród młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody,

- 6) podnoszenie kondycji zdrowotnej oraz sprawności fizycznej,
  - 7) upowszechnianiu form aktywnego wypoczynku,
  - 8) przeciwdziałaniu patologii społecznej, 9) integracji klasy.
2. Dla osiągnięcia celów wymienionych w pkt.1 działalność krajoznawczo-turystyczna szkoły powinna uwzględniać przede wszystkim:
- 1) miejsca i obiekty związane z programem nauczania i wychowania o charakterze sprzyjającym ugruntowaniu i poszerzeniu wiedzy zdobytej w szkole,
  - 2) miejsca związane z historią naszego kraju, z walką o niepodległość i wyzwolenie, o utrzymanie polskiej kultury, oświaty i języka ojczystego, pomniki pamięci narodowej,
  - 3) miejsca związane z życiem i twórczością wielkich Polaków, muzea poświęcone ich pamięci i twórczości, muzea narodowe, regionalne i etnograficzne, galerie sztuki, zabytki architektury świeckiej i sakralnej,
  - 4) krainy geograficzne, parki narodowe, pomniki i zabytki przyrody.

§3.

Działalność, o której mowa w §2. może być organizowana w ramach zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych

§4.

FORMY KRAJOZNAWSTWA I TURYSTYKI

1. Działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki szkoły obejmuje następujące formy:
  - 1) wycieczki przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania, w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych,
  - 2) wycieczki przedmiotowe powinny być uwzględnione przy planowaniu realizacji programu nauczania poszczególnych przedmiotów,
  - 3) wycieczki krajoznawczo-turystyczne, w których udział nie wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych,
  - 4) wycieczki turystyki kwalifikowanej i obozy wędrowne, w których udział wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych oraz posługiwania się sprzętem specjalistycznym,

- 5) imprezy krajoznawczo-turystyczne i turystyki kwalifikowanej takie jak: biwaki, konkursy, rajdy, turnieje, zloty.
2. Uczestnicy wycieczek i imprez, o których mowa w pkt.1. d) i e) powinni posiadać uprawnienia do posługiwania się sprzętem specjalistycznym, jeżeli taki obowiązek wynika z odrębnych przepisów.

§5.

ORGANIZACJA WYCIECZEK I IMPREZ KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNYCH

1. Organizacja i program wycieczek i imprez powinny być dostosowane do wieku zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności specjalistycznych,
2. Dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych powinny być organizowane przede wszystkim wycieczki przedmiotowe, krajoznawczo-turystyczne, turystyki kwalifikowanej i imprezy krajoznawczo-turystyczne na terenie macierzystego województwa, regionu geograficzno-turystycznego i kraju.
3. Program, listę uczestników oraz kierownika i opiekunów wycieczek i imprez krajoznawczo-turystycznych zatwierdza Dyrektor Zespołu lub upoważniona przez niego osoba.
4. Jeżeli wycieczki z udziałem uczniów Zespołu organizują organizacje społeczne lub inne instytucje to organizatorzy uzgadniają program, skład uczestników, kierownika oraz opiekunów z Dyrektorem Zespołu.
5. Na udział uczniów w wycieczce (z wyjątkiem przedmiotowych odbywających się w czasie zajęć lekcyjnych) i imprezie turystycznej wymagana jest zgoda rodziców lub opiekunów prawnych.
6. Każdą wycieczkę (imprezę) należy zgłosić co najmniej miesiąc przed terminem jej odbycia podając:
  - 1) termin wycieczki (imprezy)
  - 2) przewidywaną liczbę uczestników
  - 3) kierownika oraz opiekunów
  - 4) program wycieczki
7. Pełną dokumentację wycieczki (imprezy) należy przedłożyć do zatwierdzenia Dyrektorowi Zespołu lub upoważnionej przez niego osobie najpóźniej na tydzień przed terminem wycieczki tj.:
  - 1) kartę wycieczki
  - 2) harmonogram wycieczki
  - 3) listę uczestników
  - 4) pozwolenia od rodziców lub opiekunów prawnych.

§6.

1. Ze względu na konieczność zapewnienia realizacji programów nauczania z poszczególnych przedmiotów zaleca się:
  - a) wycieczki kilkudniowe powinny obejmować również dni wolne od zajęć dydaktycznych
  - b) każda klasa może uczestniczyć w wycieczce szkolnej w czasie dwóch dni zajęć lekcyjnych w roku szkolnym
  - c) za szczególne zaangażowanie klasy w życie Zespołu Dyrektor może przyznać dodatkowy dzień wycieczki

§7.

OBOWIĄZKI KIEROWNIKA I OPIEKUNÓW WYCIECZKI

1. Wycieczka lub impreza powinna być należycie przygotowana pod względem programowym i organizacyjnym, a także omówiona ze wszystkimi uczestnikami. Uczestnicy wycieczki powinni być zaznajomieni z:
  - 1) celem wycieczki
  - 2) trasą zwiedzanych obiektów
  - 3) harmonogramem zajęć
  - 4) regulaminem wycieczki
  - 5) zasadami bezpieczeństwa (z adnotacją w dzienniku)
2. Szkoła organizująca wycieczkę lub imprezę zobowiązana jest do zapewnienia właściwej opieki i bezpieczeństwa jej uczestnikom
3. Program wycieczki lub imprezy organizowanej przez szkołę, listę uczestników oraz imię i nazwisko kierownika i opiekunów określa karta wycieczki, którą zatwierdza Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba.
4. Kierownikiem wycieczki powinien być wychowawca klasy
5. Kierownikiem wycieczki krajoznawczo-turystycznej może być nauczyciel będący instruktorem harcerskim albo posiadającym uprawnienia przewodnika turystycznego, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, organizatora turystyki, instruktora krajoznawstwa lub zaświadczenie o ukończeniu kursu kierowników wycieczek szkolnych.
6. Kierownikiem wycieczki turystyki kwalifikowanej powinien być nauczyciel posiadający uprawnienia wymienione w pkt.5. albo kwalifikacje trenera lub instruktora w odpowiedniej dyscyplinie sportu.
7. Kierownikiem obozu wędrownego powinien być nauczyciel posiadający zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników obozów wędrownych.
8. Do podstawowych obowiązków kierownika wycieczki lub imprezy należy:

- 1) opracowanie z udziałem uczestników szczegółowego programu i harmonogramu oraz wypełnienie karty wycieczki
  - 2) opracowanie regulaminu i zapoznanie z nim wszystkich uczestników
  - 3) zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki lub imprezy oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie
  - 4) zapoznanie uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania
  - 5) określenie zadań dla opiekunów w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki lub imprezy
  - 6) nadzór nad zaopatrzeniem uczestników w niezbędny, sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy
  - 7) organizacja transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników
  - 8) podział zadań wśród uczestników
  - 9) dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy
  - 10) podsumowanie, ocena i rozliczenie finansowe wycieczki lub imprezy po jej zakończeniu
  - 11) poinformowanie rodziców o terminie, regulaminie, zasadach bezpieczeństwa, trasie wycieczki oraz podanie adresu punktu noclegowego
  - 12) przedstawienie dyrektorowi lub osobie przez niego upoważnionej sprawozdania z wycieczki
  - 13) dokonanie wpisu o wycieczce do dziennika lekcyjnego
9. Opiekunem wycieczki lub imprezy powinien być:
- 1) nauczyciel
  - 2) pracownik pedagogiczny szkoły
  - 3) inna pełnoletnia osoba - po uzgodnieniu z Dyrektorem Zespołu
10. Do podstawowych obowiązków opiekuna wycieczki należy:
- 1) sprawowanie opieki nad powierzonymi mu uczestnikami
  - 2) współdziałanie z kierownikiem wycieczki w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki
  - 3) nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez uczestników wycieczki, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa
  - 4) nadzór nad wykonywaniem przez uczestników przydzielonych zadań
  - 5) wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika wycieczki
11. Kierownik wycieczki i opiekunowie grup sprawują opiekę wychowawczą na wycieczkach (imprezach) i ponoszą pełną odpowiedzialność za bezpieczeństwo powierzonej im opiece młodzieży

§8

WYCIECZKI ZAGRANICZNE.

1. Zgodę na wyjazdy zagraniczne wydaje Dyrektor Zespołu po zawiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

Zawiadomienie powinno zawierać:

- 1) nazwę kraju,
  - 2) czas pobytu,
  - 3) program pobytu
  - 4) imię i nazwisko kierownika oraz opiekunów,
  - 5) listę uczniów biorących udział w wyjeździe wraz z określeniem ich wieku
2. Karta zgłoszenia, wyjazdu zagranicznego (wycieczki) złożona do organu sprawującego nadzór pedagogiczny powinna zawierać adnotację organu prowadzącego.
  3. Uczestnicy wycieczek zagranicznych powinni być objęci odrębnym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia z wyłączeniem takiej formy ubezpieczenia, która w swym regulaminie zawiera dodatkową klauzulę o ubezpieczeniu na wyżej wymienione okoliczności.
  4. Każdorazowo, nawet krótkotrwałe przekroczenie granicy państwa traktować należy jako wyjazd zagraniczny, a więc organizator wycieczki zobowiązany jest poinformować o tym organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny.
  5. Wycieczki zagraniczne mogą odbywać się tylko z udziałem uprawnionego pilota wycieczek zagranicznych

§9.

PODSTAWOWE ZASADY BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY NA WYCIECZKACH SZKOLNYCH.

Wszyscy uczestnicy wycieczki i imprez turystycznych zobowiązani są do bezwzględnego przestrzegania zasad bezpieczeństwa i szczególnej ostrożności oraz wykonywania wszystkich poleceń kierownika wycieczki i opiekunów grup.

1. Na wycieczce przedmiotowej lub krajoznawczo-turystycznej udającej się poza teren szkoły w obrębie tej samej miejscowości, bez korzystania z publicznych środków lokomocji opiekę musi sprawować co najmniej jedna osoba nad grupą 30 uczniów.

2. Na wycieczce przedmiotowej lub krajoznawczo-turystycznej udającej się poza teren szkoły z korzystaniem z publicznych środków lokomocji, lub udającej się poza miejscowość będącą siedzibą szkoły, opiekę musi sprawować jedna osoba nad grupą do 15 uczniów, ale nie mniej niż dwie.
3. Na wycieczce turystyki kwalifikowanej opiekę powinna sprawować jedna osoba nad grupą do 10 uczniów, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.
4. Na wycieczce rowerowej uczestnicy muszą posiadać „kartę rowerową”
5. Uczestnicy wycieczek poruszających się po drogach publicznych muszą znać i stosować się do przepisów o ruchu drogowym.
6. Uczestnicy wycieczek mogą korzystać z kąpieli tylko w miejscach do tego przeznaczonych i pod nadzorem ratownika.
7. Kierownik i opiekunowie grup zobowiązani są sprawdzać stan liczbowy uczestników wycieczek przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu (nawet krótkotrwałego), w czasie zwiedzania, przejazdów oraz po przybyciu do punktu docelowego.
8. Długość dziennych odcinków trasy i tempo należy dostosować do możliwości najsłabszego uczestnika wycieczki.
9. Wycieczki połączone z biwakowaniem lub noclegiem w namiotach wymagają ciągłego nadzorowania a w szczególności:
  - 1) ustawiania i zwijania namiotów
  - 2) rozpalania w miejscach do tego przeznaczonych i gaszenie ognisk
  - 3) przyrządzania posiłków na ognisku lub kuchence
  - 4) przechowywanie materiałów łatwopalnych (spirytus, benzyna, butle gazowe)
10. W czasie noclegów na słomie należy zabronić używania otwartego ognia (zapałki, świece, itp.)
11. Nie wolno prowadzić wycieczek w czasie burzy, śnieżycy, gołoledzi.
12. Wycieczki w góry mogą odbywać się tylko w okresie od 1 maja do 15 października.
13. Szczególną uwagę należy zwrócić na bezpieczeństwo uczestników wycieczki w czasie przewozów środkami komunikacji publicznej realizacji zadań programowych w terenie, w czasie pływania i wypoczynku nad wodą.
14. Opiekun wycieczki sprawdza stan liczby jej uczestników przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego.
15. Kierownika i opiekunów wycieczki (imprezy) obowiązuje znajomość przepisów w sprawie wycieczek szkolnych i zachowanie pełnych warunków bezpieczeństwa życia i zdrowia uczestników oraz ścisłe ich przestrzeganie we wszystkich okolicznościach związanych z

przygotowaniem i przeprowadzeniem wycieczki lub imprezy turystyczno-krajoznawczej.

16. Kierownik wycieczki i opiekunowie grup wycieczkowych zobowiązani są przedłożyć Dyrektorowi Zespołu podpisane oświadczenie w sprawie ochrony życia i zdrowia uczestników wycieczki (imprezy) turystyczno-krajoznawczej.

§10.

ZASADY FINANSOWANIA SZKOLNYCH WYCIECZEK I IMPREZ KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNYCH.

1. Szkolna działalność w zakresie organizacji wycieczek oraz krajoznawstwa i turystyki może być finansowana ze środków pozabudżetowych w szczególności:
  - 1) z odpłatności uczniów biorących w niej udział,
  - 2) ze środków wypracowanych przez uczniów,
  - 3) ze środków przekazanych przez Radę Rodziców a także osoby fizyczne i prawne.
2. Kierownicy i opiekunowie wycieczek i imprez nie ponoszą kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia. Wydatki z tego tytułu pokrywa się ze środków, o których mowa §10 pkt.1